Zimbardo Zaman Perspektifi Envanteri

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Zimbardo Zaman Perspektifi Envanteri*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=33608

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Zimbardo Zaman Perspektifi Envanteri (ZZPE), bireylerin zaman? alg?lama ve deneyimleme biçimlerini ölçmek üzere tasarlanm?? kapsaml? bir psikolojik ölçektir. Orijinal olarak **Philip Zimbardo** ve **John Boyd** taraf?ndan geli?tirilen bu envanter, bireyin geçmi?, bugün ve gelece?e yönelik tutumlar?n?, inançlar?n? ve davran??lar?n? etkileyen temel zaman perspektifi boyutlar?n? de?erlendirir. Türkiye örneklemine uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda **Ümit Ak?rmak** taraf?ndan gerçekle?tirilmi?tir. Bu uyarlama, ölçe?in kültürel olarak geçerli ve güvenilir psikometrik özelliklere sahip oldu?unu göstermeyi amaçlam??t?r.

ZZPE, zaman perspektifini ölçerek, bu bili?sel yap?n?n risk alma davran??lar?, akademik ba?ar?, sa?l?k ve genel iyi olu? gibi çe?itli psikolojik sonuçlarla ili?kisini incelemeye olanak tan?r. Ölçek çe?idi **Uyarlama** olarak belirtilmi?tir.

Anahtar Kelimeler

Zaman Perspektifi, **Zimbardo**, ZTPI, **Zaman Yönetimi**, Psikolojik De?erlendirme, Kültürel Uyarlama, Geçerlik, Güvenirlik.

Yazarlar

Orijinal Geli?tiriciler: Philip Zimbardo, John Boyd.
Türkçe Uyarlamay? Yapan Sorumlu Yazar: **Ümit Ak?rmak**.

Amaç

ZZPE'nin temel amac?, bireylerin psikolojik zaman perspektiflerini belirleyen ve davran??lar?n? ?ekillendiren temel faktörleri nicel olarak ölçmektir. Ölçek, zaman alg?s?n?n be? temel boyutunu saptayarak, bireylerin zaman? nas?l böldü?ünü ve hangi temporal çerçeveye daha fazla odakland???n? ortaya koyar. Bu ölçüm, özellikle erteleme, dürtüsellik, sa?l?kl? ya?am tarz? seçimleri ve uzun vadeli hedef belirleme gibi alanlarda zaman perspektifinin rolünü anlamak için kritiktir.

Ak?rmak'?n (2019) uyarlama çal??mas?, bu güçlü psikolojik arac?n Türkiye kültürü ve dili ba?lam?nda geçerlili?ini ve güvenilirli?ini test ederek, Türk akademisyenler ve uygulay?c?lar için kullan?labilir hale getirmeyi amaçlam??t?r.

Yap?

Zimbardo Zaman Perspektifi Envanteri, bireyin zaman? psikolojik olarak nas?l yap?land?rd???n? ölçen, çok boyutlu bir yap?y? temel al?r. Zaman Perspektifi (Time Perspective) kavram?, bireylerin

ARABPSYCHOLOGY.COM

deneyimleri geçmi?, ?imdi ve gelece?e göre nas?l kodlad???n?, depolad???n? ve hat?rlad???n? belirten bili?sel bir e?ilimi ifade eder. ZZPE, genellikle 56 madde ve be? temel faktörden olu?ur:

Geçmi? Olumsuz (Past Negative): Geçmi? deneyimlerin olumsuz, travmatik veya pi?manl?k dolu olarak alg?lanmas?. Bu faktörde yüksek puan alanlar genellikle geçmi?e tak?l? kal?r ve bu durum mevcut mutluluklar?n? olumsuz etkiler.

Geçmi? Olumlu (Past Positive): Geçmi?in s?cak, nostaljik ve olumlu deneyimler bütünü olarak alg?lanmas?. Bu bireyler aile ve geleneksel de?erlere ba?l? olma e?ilimindedir.

?imdiki Zaman Hedonistik (Present Hedonistic): Hazza ve anl?k keyfe odaklanma, risk alma ve sonuçlar? dü?ünmeden hareket etme e?ilimi.

?imdiki Zaman Fatalistik (Present Fatalistic): Hayat?n kontrol edilemez ve kaderci güçler taraf?ndan yönetildi?ine inanma. Gelece?e yönelik plan yapmada isteksizlik mevcuttur.

Gelecek (Future): Uzun vadeli hedeflere, planlamaya ve gelecekteki sonuçlar için mevcut fedakarl?klara odaklanma. Bu faktörde yüksek puan alanlar genellikle daha ba?ar?l? ve sa?l?kl? kararlar al?r.

Geçerlik

Orijinal envanterin yap?sal geçerli?i, kapsaml? faktör analizleri ile desteklenmi?tir. Türkçeye uyarlama çal??mas?nda (Ak?rmak, 2019) da ölçe?in yap? geçerli?inin incelenmesi zorunludur. Uyarlama çal??mas?, ölçe?in Türkçe konu?an popülasyonda teorik olarak beklenen be? faktörlü yap?y? koruyup korumad???n? belirlemek için **Do?rulay?c? Faktör Analizi** (DFA) kullanm??t?r.

Ak?rmak (2019), ZZPE'nin Türkçe versiyonunun geçerli?ini sa?lamak amac?yla çeviri-geri çeviri süreçlerini titizlikle uygulam?? ve ölçe?in maddelerinin kültürel ba?lama uygunlu?unu test etmi?tir. Yap?lan analizler sonucunda, ölçe?in özgün yap?s?yla uyumlu bir geçerlik performans? sergiledi?i raporlanm??t?r.

Güvenirlik

Güvenirlik, bir ölçme arac?n?n tutarl?l???n? ve kararl?l???n? gösterir. ZZPE'nin orijinal versiyonu yüksek iç tutarl?l?k (Cronbach Alfa de?erleri) ve test-tekrar test güvenilirli?i göstermi?tir.

Türkçe uyarlama çal??mas?nda (Ak?rmak, 2019), ölçe?in güvenilirli?i **iç tutarl?l?k katsay?s?** (Cronbach Alfa) hesaplanarak incelenmi?tir. Her bir alt boyutun kabul edilebilir düzeyde iç tutarl?l?k de?erlerine sahip oldu?u ve böylece ölçe?in Türkçe örneklemde güvenilir bir ölçüm arac? olarak kullan?labilece?i belirlenmi?tir.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Faktör Analizi

ZZPE'nin faktör yap?s?, zaman perspektifinin teorik modeline uygun olarak be? boyutludur. Orijinal geli?tirme sürecinde, **Aç?klay?c? Faktör Analizi** (AFA) kullan?larak maddelerin be? faktöre ayr?ld??? kan?tlanm??t?r.

Ak?rmak (2019) taraf?ndan yap?lan uyarlama çal??mas?nda, Türkçe veri seti üzerinde gerçekle?tirilen faktör analizleri, ölçe?in be? faktörlü yap?s?n? do?rulam??t?r. Bu analizler, Past Negative, Past Positive, Present Hedonistic, Present Fatalistic ve Future boyutlar?n?n Türk kültürü ba?lam?nda da ayr??an ve anlaml? yap?lar oldu?unu göstermi?tir. Bu yap?sal do?rulama, ölçe?in kültürel adaptasyonunun ba?ar?s?n? i?aret eder.

Envanter Bilgileri

Test Type: Psikolojik Ölçek (Uyarlama)

Format: 56 maddeden olu?an ve 5'li Likert Ölçe?i (Genellikle 1=Hiç Kat?lm?yorum'dan 5=Tamamen Kat?l?yorum'a kadar).

Language Available: ?ngilizce (Orijinal), Türkçe (Uyarlama), ve birçok di?er dilde uyarlamalar? mevcuttur.

Population Group: Yeti?kinler ve Ergenler.

Age Group: Genellikle 16 ya? ve üzeri.

Population Details: Ak?rmak (2019) çal??mas? Türkiye'deki üniversite ö?rencileri ve yeti?kinler üzerinde gerçekle?tirilmi?tir.

Test Methodology: Bireysel veya grup uygulamas? ?eklinde öz bildirim envanteri.

Ölçe?in orijinal PDF materyaline a?a??daki ba?lant?dan ula??labilir: zimbardo-zaman-perspektif-envanteri-toad.pdf.

Anahtar Kelimeler

Philip Zimbardo, John Boyd, Zaman Perspektifi Envanteri, **Psikometri**, Geçmi? Olumsuz, Gelecek Odakl?l?k, **Uyarlama Çal??mas?**.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Uyarlama yazar?n?n ORCID bilgisi kaynaklarda belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: umit.akirmak@bilgi.edu.tr (Sorumlu Yazar: Ümit Ak?rmak)

Correspondence Address: ?leti?im e-posta adresi yukar?da belirtilmi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

ZZPE'nin orijinal versiyonu akademik ara?t?rmalar için yayg?n olarak kullan?lmaktad?r. Ticari kullan?m ve telif haklar? için orijinal yazarlar?n izinleri gerekebilir. Türkiye uyarlama çal??mas? 2019 y?l?nda yay?nlanm??t?r. Ölçek derecelendirme bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir, ancak genellikle 5'li Likert tipindedir.

Kaynaklar

Akirmak, U. (2019). The validity and reliability of the Zimbardo time perspective inventory in a Turkish sample. *Current Psychology,* 1-14. (Türkçe Uyarlama Referans?)

Zimbardo, P. G., & Boyd, J. N. (1999). Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences measure. *Journal of Personality and Social Psychology, 77*(6), 1271-1288. (Orijinal Geli?tirme Referans?)

Zimbardo Zaman Perspektifi Envanterinin Maddeleri

IMPORTANT: The following scale items must be preserved in their original language and must not be changed in any way. (Maddeler orijinal kaynakta sunulmad??? için bu bölüm bo? b?rak?lm??t?r.)

Maddeler, telif haklar? veya gizlilik nedenleriyle bu akademik giri?te sunulmamaktad?r. Maddeler için orijinal uyarlama makalesine (Ak?rmak, 2019) ba?vurulmas? gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM